

Anti-pestprotocol

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Anti-pestprotocol	4
Wat verstaan we onder pesten/ verschil plagen – pesten	5
Vormen van pesten	6
Pesten als groepsprobleem	6
Oorzaken van pesten	6
Gevolgen van pesten	7
Signalen, die wijzen op pestgedrag	7
Het voorkomen van pestgedrag	8
Aanpak van pestgedrag ~ 5 sporen aanpak	9
Ons handelen t.a.v. onderstaande gedragsduidingen:	11
Anti-pestcoördinatoren	14
Cyberpesten	16

Inleiding

Een veilige school

Een school is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Het betekent dat er sprake is van een veilig en positief klimaat op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag en deze zoveel mogelijk voorkomt door preventief te handelen. *School heeft hierin een inspanningsplicht!*

Doelstelling van OBS Het Palet:

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.”

Wij streven naar een pestvrije school. We vinden dat we er alles aan moeten doen om de aan onze zorg toevertrouwde kinderen een zo veilig mogelijke omgeving te garanderen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan.

Wij leren de kinderen daarvoor cognitieve, sociale en creatieve vaardigheden. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelf leren ontdekken en leren van fouten. Dat zij zelf hun verantwoordelijkheid leren dragen en zelfstandig leren werken en denken. We werken aan de sterke en minder sterke kanten van de kinderen en geven hen hier inzicht in binnen een veilige setting

Wij zijn een veilige school waar iedereen (personeel, kinderen, ouders) zich prettig voelt.

Ouders, team en leerlingen dragen deze verantwoordelijkheid gezamenlijk.

Missie van Het Palet:

Wij vinden het belangrijk dat kinderen, ouders en leerkrachten een veilig klimaat bij ons op school ervaren waarin ieder zich gezien en gehoord voelt.

Wij willen dat leerlingen, leerkrachten en ouders zichzelf kunnen zijn met respect voor de ander. Je leert jezelf pas echt ontdekken in relatie tot een ander. Wij willen een school zijn waar iedereen plezier heeft in het samen zijn en het leren & ontwikkelen.

Anti-pestprotocol

Met dit anti-pestprotocol verwachten wij als leerkrachten van onze school, samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag onder leerlingen.

Binnen de school doen zich soms situaties voor, waarin kinderen zich heel kwetsbaar kunnen voelen of opstellen binnen een groep, bijvoorbeeld bij het spelen op het plein. Ze komen in situaties, die kunnen leiden tot gevoelens van ontevredenheid, jaloezie en je achtergesteld of zelfs genegeerd voelen. Dergelijke situaties kunnen de bron vormen voor pestgedrag.

Met behulp van dit anti-pestprotocol willen wij het pestgedrag binnen onze school niet alleen aanpakken, nadat een peestsituatie is gesignaleerd, maar ook pestgedrag voorkomen door dit gedrag met al zijn aspecten, gevolgen en de erbij horende rollen van pester, meeloper, gepeste en zwijgende middengroep bespreekbaar te maken. In alle groepen wordt voor sociaal-emotioneel leren de methode “Kwink” gebruikt. Met deze methode wordt systematisch gewerkt aan de sociale competenties van leerlingen.

In dit protocol is een duidelijk plan van aanpak beschreven voor situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd. Bij de aanpak van gesignaleerd pestgedrag worden ook de ouders intensief betrokken, omdat pestgedrag zich niet alleen beperkt tot de school en omdat oorzaken van pestgedrag zeker niet alleen binnen de school, maar vaak ook buiten de school gelegen zijn.

Dit anti-pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Het anti-pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
 - Het voorkomen van pestgedrag
 - Het tijdig signaleren van pestgedrag
 - Het remediëren/bespreekbaar maken en aanpakken van pestgedrag
 - De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en om te buigen

Wat verstaan wij onder pesten?

Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen. Uit een plaagsituatie kan echter heel gemakkelijk een peestsituatie voortvloeien. Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN en de gevolgen van dit gedrag vormen een basis voor het signaleren van pestgedrag.

Pesten en plagen, wat is het verschil?	
Plagen	Pesten
Gebeurt spontaan en onbezonnen. Het is onschuldig. Soms gaat het gepaard met humor.	Gebeurt berekenend. Vooraf is bedacht wie, wanneer en hoe gepest gaat worden. Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
Is van korte duur of gebeurt slechts tijdelijk. Meestal eenmalig.	Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig. Het stopt niet vanzelf na korte tijd.
Speelt zich af tussen "gelijken".	Ongelijke strijd. De machtsgevoelens van de gepeste (onmacht) staan tegenover de machtsgevoelens van de pester (macht).
Is meestal te verdragen of zelfs leuk, maar kan ook kwetsend of agressief zijn.	De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
Meestal één tegen één.	Meestal een groep (pester en meelopers) tegenover een geïsoleerd slachtoffer.
Wie geplaagd wordt ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.	Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde kinderen, evenals de slachtoffers.
De ontvanger bepaalt of er sprake is van plagen of pesten!	Slachtoffer zit vaak in een neerwaartse spiraal, waardoor de pesters zich op hem richten. <u>Enkele voorbeelden van pestgedrag:</u> Niet uitgekozen worden, niet mee mogen doen, niemand wil naast je zitten, er wordt niet naar je geluisterd, belachelijk gemaakt worden, duwen en porren krijgen, ze maken grapjes over je, uitgescholden worden, uitgelachen worden, ze makken spullen af of maken het kapot, ze roddelen over je, opgewacht/ achtervolgd worden, gediscrimineerd worden, bedreigd worden, geslagen, geschopt worden, aangeraakt, betast worden.

Vormen van pesten

- Verbaal
- Lichamelijk
- Negeren/buitensluiten
- Materieel
- Cyberpesten (zie bijlage) bijvoorbeeld:
 - @ misbruik maken van privé gegevens
 - @ uitsluiting in Whatsappgroepen
 - @ verspreiden beeldmateriaal (ongevraagd)
 - @ dreigtweets
 - @ haatcampagnes
- Racisme
- Seksueel
- Afwezig/ roddelen

Pesten als groepsprobleem:

Rollen binnen pestsituaties:

Rol	Percentage in pest-situaties	Kenmerken
De pester	10%	initiatiefnemer, dader, populair, niet aardig/behulpzaam, onzeker
De gepeste	10%	angstig, depressief, teruggetrokken, verlegen, overgewicht, ADHD, motorisch onhandig, stotteren, autisme, afwijken van het gemiddelde, sociaal kwetsbaar.
Meelopers	20-25%	doen actief mee om zelf niet slachtoffer te zijn
Omstanders	20-45%	heeft er last van, steekt kop in het zand
Aanmoedigers	20-25%	doen niet-actief mee, maar moedigen aan, ophitsen, publiek erbij halen
Helpers	15-25%	troosten, melden en durven aan te spreken
Buitenstaanders:		niet in de groep, wel betrokken, ouders, leerkrachten, overig personeel, kinderen uit andere groepen

Oorzaken van pesten

- Groepsvorming (sociale status/cool zijn)
- Macht
- Frustratie
- Agressie
- Verveling
- Thuisituatie
- Normen en waarden
- Gedrag van het slachtoffer

Gevolgen van pesten

Gepeste:

internaliserende problemen, psychosomatische klachten, moeite met relaties, zelfvertrouwen, schoolverzuim, afnemende prestaties/plezier, vermoeidheid, faalangst/perfectionisme, suicide

Pester:

grensoverschrijdend of crimineel gedrag

Buitenstaander:

getuige van agressie, last van machteloosheid

Helper, meelopen, aanmoediger:

lijken geen nadelige gevolgen te ondervinden.

Signalen, die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van een goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen peestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen. Dergelijke signalen kunnen ook voor ouders een indicatie zijn.

Signalen bij de gepeste:

- Het kind heeft blauwe plekken, of schrammen, gescheurde kleren, beschadigde boeken, en 'verliest' sportkleren en eigendommen. Let zeker op, als het kind normaliter niet slordig is. Ook als het niet weet hoe de signalen er gekomen zijn, of excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar. Zelfs zonder zichtbare aanleiding gedraagt het zich als een geslagen hondje. Het is vaak verdrietig of neerslachtig, of heeft onverwachte stemmingswisselingen met driftbuien.
- In sommige gevallen is het onhandelbaar, agressief en overspannen.
- Het kind staat dikwijls alleen op de speelplaats, of speelt met jongere leerlingen; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd om te komen spelen, of te komen op feestjes en logeerpartijen.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht, bijvoorbeeld buiten
- Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen of het blijft over.
- De schoolresultaten worden opeens veel slechter.
- Kind is schichtig
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het zo nipt mogelijk op tijd op school komt en is meteen na de bel weer weg.
- Op zondagavond of voor het kind naar een club moet, is het bijzonder gestrest en zoekt redenen om niet naar school of naar de club te moeten.

Signalen bij de pester:

- Zijn vriendjes zijn volgzaam meelopers, die wachten op instructies van de pester.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het ook maar door een grapje.
- Zijn vriendjes zijn gelijkgezinden. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelfs een vijand. Ze kiezen agressieve idolen uit sport, muziek of film.
- De pester is regelmatig brutaal, grensoverschrijdend
- De pester kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens. Kan moeilijk excuses maken
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt geen kritiek.
- Je krijgt de indruk, dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leraar is het volzaam en braaf, maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.

Het voorkomen van pestgedrag (preventie)

Om een beeld te krijgen van het welbevinden van de leerlingen voeren we de volgende acties (inspanningsverplichting) uit:

- Dagelijkse observatie door de leerkrachten.
- Individuele gesprekken met leerlingen. Kinderen kennen, relatie opbouwen.
- Groepsvormende activiteiten in de startweken Gouden Weken + groepsvormende activiteiten gedurende de rest van het jaar (oa. energizers, coöperatieve werkvormen, Zilveren- en Bronzen weken)
- Aansluiten bij de FairPlay regels. Zichtbaar in gymzaal.
- Toezicht op het plein
- Methode voor sociaal emotioneel ontwikkeling; Kwink en aandacht voor sociale vaardigheden.
- Oudergesprekken, korte lijnen met ouders
- Voorbeeldgedrag leerkrachten
- Actief inzetten voor positief schoolklimaat en actieve communicatie over waarden en normen
- Melden van pestincidenten aan de betrokken ouders
- Hoofdafspraken zichtbaar in de school en in de groep
- Kwink van de week zichtbaar in de klas
- Aandacht voor de week tegen pesten. Ook op www.weektegenpesten.nl staan veel tools (o.a. groepsgeprek over rolverdeling bij pesten (klokhuisfilmpje rolverdeling bij pesten/ wat kun je doen tegen pesten) of afleveringen van de antipestclub met de groep bekijken en bespreken
- Tweemaal per jaar de docentenvragenlijst van SCOL en het sociogram invullen door de leerkracht (groep 1 t/m 8 in november/ mei)
- Tweemaal per jaar de leerlingenvragenlijst van SCOL invullen door kinderen (groep 6 t/m 8 in november/ groep 6 en 7 in mei. Groep 8 in overleg)
- Monitoring sociale veiligheid (WMKPO) groep 6 t/m 8 jaarlijks (april). Verantwoording inspectie.
- Groepsbesprekingen met de intern begeleider 3 keer jaar (1x pedagogisch 2x didactisch,)

- Positief gedrag benoemen, afspraken oefenen, evalueren en evt. belonen. Complimenten geven.
- Anti-pestcoördinator(en) binnen de school die leerkrachten op de hoogte houdt van de laatste ontwikkelingen rondom sociale veiligheid, die leerkrachten en/of ouders informeert, opvangt of adviseert, waar kinderen, ouders en/of leerkrachten pestsignalen kenbaar kunnen maken en die zorgt voor registratie van structureel pestgedrag (pestincidenten houden leerkrachten bij in een registratie pestgedrag), die zorgt voor nazorg en eventueel verwijzingen (Imre Offenbergh). Actualiteit bijhouden www.schoolenveiligheid.nl en contacten onderhouden met GGD en SMW. Anti-pestcoördinator(en) houdt zicht op de registratie pestgedrag.
- Borgen: Sociale veiligheid, Pestregistratie, anti-pestprotocol, Kwinkgebruik, etc. jaarlijks evalueren.

Aanpak van pestgedrag ~ 5 sporenaanpak (specifiek voor pestgedrag)

De Vijfsporenaanpak is een manier om in scholen en andere instellingen waar kinderen samenkomen het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pesters, de ouders, de klas- of groepsgenoten en de school of het kindcentrum. De Vijfsporenaanpak is bedacht en uitgewerkt door Bob van der Meer, die al sinds de jaren tachtig aandacht vraagt voor pesten.

Spoor 1: Hulp aan het gepeste kind

Dat wil zeggen:

- luisteren naar wat er gebeurd is
- het probleem van het kind serieus nemen
- met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
- samen met het kind werken aan die oplossingen
- aanleren sociale vaardigheden
- eventueel deskundige hulp van buiten inschakelen (bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining)
- zorgen voor vervolgesprekken
- anti-pestcoördinator informeren en/of bevragen

Spoor 2: Hulp aan de pester

Dat wil zeggen:

- met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent
- het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren
- zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als leerkracht daaraan gaat doen
- grenzen stellen en die consequent handhaven
- het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden
- zorgen voor vervolgesprekken
- anti-pestcoördinator informeren en/of bevragen

Spoor 3: Mobiliseren van de zwijgende middengroep

Dat wil zeggen:

- met de kinderen in de groep praten over het pesten en hun eigen rol daarin
- met de andere kinderen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en oplossing en hun rol daarin
- samen met de kinderen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen.
- extra aandacht voor groepsvormingsactiviteiten
- anti-pestcoördinator informeren en/of bevragen

Spoor 4: Professionaliseren van/ hulp bieden aan ouders

Dat wil zeggen:

- ouders die zich zorgen maken serieus nemen (luisteren, begrip tonen)
- ouders informeren over peestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen (informeren over feiten)
- met ouders overleggen over manieren om peestsituaties aan te pakken (elkaars verwachtingen uitspreken)
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp
- anti-pestcoördinator informeren en/of bevragen

Spoor 5: Als school de verantwoordelijkheid nemen/professionalisering leerkrachten

Dat wil zeggen:

- de school neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en ontwikkelt een duidelijk beleid (anti-pestprotocol)
- de school zorgt dat alle medewerkers voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken.

Werkmodel: De Vijfsporenaanpak

Bronnen:

- www.bobvandermeer.info
- www.pestweb.nl
- Meer, Bob van der (2003). Kinderen en pesten. Wat volwassenen ervan moeten weten en eraan kunnen doen. Utrecht: Kosmos

NB: zorgvuldige verslaglegging van pest-incident, de ondernomen acties en verslaglegging van de gesprekken is verplicht!

Ons handelen t.a.v. onderstaande gedragsduidingen:

Pesten kan ook voorkomen binnen onze opgestelde gedragsduidingen en ons handelen daarop. Deze gedragsduidingen en het handelen is toegevoegd aan het protocol in schooljaar 2022-2023

We onderscheiden verschillende gedragsduidingen:

gewenst gedrag, ongewenst gedrag, problematisch gedrag en grensoverschrijdend gedrag.

We hebben de volgende afspraken over hoe te handelen bij gewenst/ongewenst en problematisch gedrag

Samenvattend:

Onder gewenst gedrag verstaan we:

- * rust in de groep
- * luisteren naar elkaar
- * conformeren aan schoolregels
- * iedereen mag meedoen
- * positief reageren op elkaar
- * samenwerken en helpen
- * actieve houding
- * interesse en betrokkenheid in en naar elkaar
- * elkaar ruimte geven
- * zuinig omgaan met spullen van jezelf en een ander

Hoe handelen we:

- We geven specifieke positieve feedback
- We spreken onze (hoge) verwachtingen uit naar kinderen
- We vieren successen met elkaar (benoemen, belonen, samen iets doen)
- We geven elkaar complimenten
- We hanteren duidelijke regels en procedures in de groep

Onder ongewenst gedrag verstaan we:

Milde vorm van problematisch gedrag. Gedrag dat met een aanwijzing of waarschuwing goed te corrigeren is. Kind is in staat om snel gedrag bij te sturen.

Hoe handelen we:

Zie gewenst gedrag +

- 1 op 1 gesprek over het ongewenst gedrag (Kwinktaal) + gewenst gedrag + verwachtingen benoemen.
- Als het vaker voorkomt/ ziet gedrag vaker terug ouders op tijd inlichten over het gedrag.
- Intern begeleider kijkt mee in de groep. Leerling observeren en/of interactie met de leerkracht observeren.

Onder problematisch gedrag verstaan we: (veelvuldig voorkomend)

- * door leerkracht of instructie heen praten
- * reageren op elkaar (negatief)
- * orde verstoren (geluiden bedoeld of onbedoeld, lopen door de klas)
- * veel fysieke onrust (wat storend is) en aan elkaar zitten
- * roddelen
- * teveel aandacht en ruimte innemen
- * emoties moeilijk kunnen reguleren
- * ongemotiveerd of niet met de les meedoen
- * niet taak gericht gedrag
- * zeer korte spanningsboog
- * oogcontact maken met als doel bondje vormen / iets uitlokken
- * al het gedrag dat neigt naar grensoverschrijdend gedrag
- * pestsignalen

Hoe handelen we:

Zie gewenst gedrag/ ongewenst gedrag +

- Gesprek ouders/leerkracht
- IB mee laten kijken en/of inschakelen om aan te sluiten bij gesprek. Observaties bespreken met ouders.
- Verslaglegging (kort en bondig) van het besproken gedrag en afspraken voor de aanpak komende periode in ParnasSys
- Ouders en IB op de hoogte brengen van de voortgang en het vervolg.
- Logboek gedrag bijhouden (als zorgsignaal)
- Notitie categorieën: belemmerende/ stimulerende factoren + onderwijsbehoeften updaten
- een actie voortkomend uit problematisch gedrag, kan zijn een korte time-out buiten de groep of niet naar buiten als dat onveilige situatie voor kind of omgeving is.
- evt. Leerling in het CJG inbrengen
- evt. Preventieve begeleiding/ Orthopedagoog inschakelen
- evt. Externe hulp inschakelen (GGZ/ trainingen)

Voor problematisch gedrag is het van belang dat de we de leerling zoveel mogelijk in kaart brengen om gedrag te duiden en te onderzoeken wat een leerling nodig heeft. Soms is verder diagnostiek noodzakelijk om gedrag te duiden. Er kan sprake zijn van kindfactoren en/of omgevingsfactoren. We proberen zo breed mogelijk de onderwijsbehoeften in kaart te brengen en aan te sluiten bij wat kind nodig heeft in overleg met ouders. Er zal afgewogen moeten worden of de reguliere setting kan bieden wat de leerling nodig heeft. Onderzoek door orthopedagoog en/of GGZ kan ons handvatten geven daarin.

Een uitkomst kan zijn dat we niet kunnen bieden wat een leerling nodig heeft en wordt er gekeken wat een passende plek kan zijn.

Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we:

- * Fysieke agressie (leerkracht of leerling bedreigen met fysieke agressie of inzetten van agressie)
- * Verbale agressie wat niet stopt na ingrijpen (schelden, brutaal, respectloos)
- * Weglopen
- * Spullen vernielen of bewust ongevraagd aan andermans spullen zitten
- * Oppositioneel gedrag (uitdagen, structureel brutaal/respectloos gedrag)
- * Gezagsondermijning (niet doen wat de leerkracht zegt of er fel tegenin gaan)

Pesten of structureel buitensluiten

Hoe handelen we:

Zie Problematisch gedrag +

- Directeur wordt ingeschakeld in de gesprekken met ouders. Gedrag wat we zien en wat we willen wordt besproken.
- Incidenten worden geregistreerd.
- Afspraken n.a.v. gesprek met ouders worden vastgelegd.
- Leerling gaat bij grensoverschrijdend gedrag uit de groep en wordt bij ambulante mensen opgevangen. (groep 1 t/m 3 eerst "isoleren" binnen de groep)
- Time-out buiten de groep, eventueel een externe time-out door opgehaald te worden door ouders wanneer leerling in emotie blijft en we geen alternatief binnen school kunnen bieden.
- Dagdeel/ dagdelen/ meerdere dagen buiten de groep opvangen
- Schorsing met zicht op terugkeer en afwegen hoe de terugkeer plaats kan vinden (school heeft inspanningsplicht en zorgplicht). Bij officiële schorsing wordt bestuur, samenwerkingsverband en inspectie geïnformeerd.
- Afstemming met Samenwerkingsverband en bestuur om mee te denken en kijken naar een passende oplossing.
- CJG betrokken + jeugdhulpverlening betrokken
- Leerplichtambtenaar wordt betrokken als van een dreigend time-out of schorsing sprake is
- MDO organiseren met alle betrokkenen.

Bij grensoverschrijdend gedrag staat het in acht nemen van veiligheid centraal. Voor leerling zelf, de groep (omgeving) en het personeel.

Dat betekent ook maatwerk en besluiten/ afwegen wat leerling en gezin nodig heeft. Daarnaast heeft school constant te maken met wachtlijsten binnen de jeugdhulpverlening en blijven we soms handelingsverlegen, omdat er niet direct de juiste acties ondernomen kunnen worden.

Met bestuur wordt afweging verwijdering gemaakt. Dit kan niet zomaar. We zullen tot er een passende plek gevonden is, altijd in contact moeten blijven over welke mogelijkheden er wel zijn (zorgplicht).

Anti-pest coördinator:

Imre Offenberg

De anti-pest coördinator heeft 2 hoofdtaken binnen de school:

1. Aanspreekpunt pesten:

Leerlingen die te maken krijgen met pesten moeten bij iemand terecht kunnen op school. Ze moeten erop kunnen vertrouwen dat het pestprobleem wordt aangepakt en dat ze veilig naar school kunnen. De Wet Veiligheid op school (po en vo) verplicht scholen om zich in te spannen om pesten tegen te gaan en te zorgen voor een veilige school. Daarin staat dat scholen:

1. Een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren.
2. Twee taken binnen het onderwijsteam moeten beleggen. Er moet een aanspreekpunt zijn waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden. Ook moet iemand het pestbeleid op school coördineren. Dit kan dezelfde persoon zijn, maar dat hoeft niet.
3. De beleving van veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten volgen. De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school. (Bron: Rijksoverheid)

Elke school moet beschikken over iemand die aanspreekpunt is voor leerlingen en ouders die te maken krijgen met pesten. In eerste instantie is dat de leerkracht. Er zijn situaties waarin het niet lukt om met de leerkracht te spreken over een peestsituatie. In dat geval is er een anti-pest coördinator waar kinderen en ouders terecht kunnen.

- Een anti-pestcoördinator is een aanspreekpunt die de gepeste leerling (en de ouders) opvangt. Samen brengen ze de situatie in kaart en bekijken ze welke acties mogelijk zijn om de peestsituatie op te lossen. Daarbij verwijst en begeleidt de anti-pest coördinator eventueel naar andere medewerkers binnen of buiten de school. Een anti-pest coördinator is laagdrempelig en daarom bij voorkeur een bekend gezicht in de school.

Voorbeeldtaken anti-pest coördinator:

Opvang leerling/ouder:

- Opvangen van de leerling/ouder die te maken heeft met pestgedrag.
- Luisteren naar wat de leerling/ouder te vertellen heeft.

De peestsituatie in kaart brengen:

- Vragen wat de leerling/ouder/leerkracht al gedaan heeft.
- Duidelijk maken wat de rol van het 'anti-pest coördinator' is.

Zoeken naar en begeleiden bij oplossingen:

- Vragen hoe de gewenste situatie eruitziet.
- Uitleg geven over hoe op school een pestprobleem wordt aangepakt.
- In kaart brengen hoe de gewenste situatie bereikt kan worden.
- Acties ondernemen om het pestprobleem op te lossen.
- Schriftelijk vastleggen van ondernomen acties en gemaakte afspraken met betrokkenen.

Nazorg:

- Checken of de afspraken zijn nagekomen en het pesten is gestopt.

Verwijzen:

- In geval van strafbare feiten de ouders of meerderjarige leerling adviseren naar de politie te gaan.
- Mocht het gesprek tussen het aanspreekpunt en leerling/ouder niet naar tevredenheid lopen of tot het gewenste resultaat leiden, attendeer leerling/ouder dan op de mogelijkheid in gesprek te gaan met de directeur.
- De directeur kan ouders eventueel wijzen op de klachtenregeling, indien ook dit gesprek niet tot de gewenste situatie leidt.

Gebruik het anti-pestprotocol van school als check bij de stappen.

2. Coördineren van anti-pestbeleid:

De anti-pest coördinator coördineert het anti- pest beleid. Dat wil zeggen dat zij zorgdraagt voor het opstellen van het pestprotocol, die up-to-date houdt en erop toeziet dat het protocol nageleefd wordt.

Voorbeeldtaken coördineren anti-pestbeleid:

(Mede)verantwoordelijkheid voor schoolveiligheidsbeleid

- Zorgen dat schoolveiligheid (en specifiek pesten) regelmatig (aantal keer per jaar) op de agenda staat.
- Zorgen (met het team) voor de ontwikkeling van schoolregels en afspraken (over pesten)
- Zorgen dat gedragsafspraken leven binnen de school.
- Zorgen dat er op school een anti-pestprotocol is.
- Zorgen dat preventieve maatregelen worden genomen om de veiligheid op school vergroten (bijv. aandacht voor week tegen pesten, Kwinklessen)

Klankbord voor leerlingen, ouders en onderwijspersoneel

- Zorgen dat schoolregels en afspraken over pesten, het anti-pestprotocol en het sanctiebeleid bij iedereen bekend is.
- Zorgen dat leerlingen en ouders weten wie anti-pestcoördinatoren zijn op school en wie het anti-pestbeleid coördineert.
- Zorgen dat leraren aandacht besteden aan startweken van de Gouden- Zilveren- en Bronzen weken.
- Zorgen dat de Kwinklessen structureel worden ingezet.
- Zorgen dat leraren weten hoe te handelen in een peestsituatie.
- Meedenken over vragen van leraren over de aanpak van pesten en over de aanpak van een peestsituatie in de klas.
- Informeren en adviseren over het inzetten en gebruik van interventies en lessen over pesten.
- Zicht hebben op de beleving van veiligheid, incidenten en mogelijke risico's
- Zorgen dat (pest)incidenten geregistreerd worden.
- Zorgen dat de verplichte monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen wordt uitgevoerd. Op de hoogte zijn van meldingen en incidenten die bij anti-pestcoördinatoren binnenkomen.
- In kaart brengen van risico's en onveiligheid aan de hand van incidenten en monitoring.
- Preventieve maatregelen voeren naar aanleiding van onveilige situaties en pestincidenten.

Cyberpesten

Digitaal pesten in de praktijk

Veel kinderen (in de bovenbouw) maken gebruik van internet en sociale media. 'Ze appen, face-timen, gamen, zoeken informatie op, bekijken filmpjes en onderhouden contacten op Instagram of Snapchat. Helaas worden sociale media ook gebruikt om elkaar digitaal te treiteren. De dader waant zich onbespied, getuigen ontbreken, waardoor hij meer durft. Digitaal pesten gaat niet om onschuldige plagerijtjes of flauwe grapjes. Het pesten verloopt soms snoeihard: op internet worden grovere scheldwoorden gebruikt dan op het schoolplein. Kinderen realiseren zich niet dat een zinnetje als 'Ik maak je dood' veel heftiger overkomt op het beeldscherm dan in real life.' Digitaal pesten versus 'offline' pesten

Digitaal pesten gebeurt via internet, bijvoorbeeld via Whatsapp. Bij offline pesten zijn dader en slachtoffer fysiek aanwezig. Hoewel de kenmerken van pesten (machtsongelijkheid, intentie om te kwetsen en herhaling van het kwetsen) bij beide vormen van pesten aanwezig zijn, heeft pesten via internet soms wel andere gevolgen. Berichten, filmpjes en foto's kunnen op grote schaal worden doorgestuurd. Als een foto of filmpje eenmaal is gedeeld, is de kans groot dat het blijft opduiken. Doordat daders bij digitaal pesten anoniem kunnen blijven, is het ook mogelijk dat het pesten in hevigheid toeneemt.

Nieuwe vormen van pesten

Met de komst van het internet zijn er bovendien nieuwe vormen van pesten ontstaan, zoals het hacken van iemands online identiteit. De pesters gebruiken dan iemands foto en naam en maken daarmee nepprofielen aan, waarmee ze allerlei valse informatie over het slachtoffer verspreiden. 'Shame sexting' is een andere vorm van digitaal pesten. Hier gaat het om de verspreiding van seksueel getinte beelden van een ander, tegen zijn wil in.

Is digitaal pesten strafbaar?

Pesten op zichzelf is niet strafbaar. Toch kan het zo zijn dat er tijdens het pesten strafbare feiten gepleegd worden, zoals laster, smaad, stalking en schending van auteurs- en portretrecht. Kinderen tot 18 jaar worden beschermd door het Kinderrechtenverdrag van de Verenigde Naties.

Preventie van (digitaal) pesten

Er is onvoldoende onderzocht wat werkt tegen cyberpesten. Van een aantal elementen in preventiecampagnes tegen traditioneel pesten is wél duidelijk dat ze effectief zijn in het voorkomen van pesten. Het ligt voor de hand dat deze vormen van preventie ook ingezet kunnen worden bij digitaal pesten:

- Trainen leraren
- Toezicht op de speelplaats
- Opstellen van regels in de klas tegen pesten
- Een formeel anti-pestbeleid op school
- Bijeenkomsten om ouders en leerlingen te informeren over pesten of mediawijsheid

Wat kun je doen tegen digitaal pesten?

- Informatie over en hulp bij internetproblemen vind je op [Meldknop.nl](https://meldknop.nl). In ernstige gevallen van digitaal pesten kun je via de Meldknop aangifte doen.
- Lees het dossier [Pesten – Wat werkt?](#), over het aanpakken van pesten van het Nederlands Jeugd Instituut.
- Op [School en Veiligheid.nl](https://schoolenveiligheid.nl) vind je informatie over een sociaal veilig klimaat op school.
- Hulp nodig bij online seksueel misbruik van jongeren? Bezoek [Helpwanted.nl](https://helpwanted.nl).
- Bekijk tips van Veiliginternetten.nl: [5 acties om je leerlingen te beschermen tegen online pesten](#)
- Worden er op school ongewenste of schadelijke foto's en filmpjes gedeeld? Lees de [Leidraad omgaan met ongewenste verspreiding van beeldmateriaal](#) van de VO-raad en Kennisnet
- De [Brochure Digitaal pesten](#) van Kennisnet geeft tips om met leerlingen over cyberpesten te praten, tips om digitaal pesten te voorkomen en links naar nuttige websites.
- [Wat moet je doen bij een identiteitshack?](#): informatie van Kennisnet.

Lessen over digitaal pesten

- Praat met de klas over wat wel en niet zou moeten mogen op Whatsapp met de les [Whatshappy](#).
- Hoe houd je de sfeer gezellig op Instagram? Bespreek dit met de klas met de les [Instagrap](#).
- [It's up to you](#) is een interactieve film die wordt ingezet als interventie tegen cyberpesten op scholen. De film is al wat ouder, maar nog steeds goed bruikbaar.
- Bekijk met de klas de video van Schooltv over [Omgaan met cyberpesten](#) of de [Klokhuisaflevering over cyberpesten](#).
- GGD groepsvoorlichting

Preventieve maatregelen op school t.a.v digitaal pesten:

- Kinderen gebruiken geen telefoon gedurende schooltijden zonder toestemming van de leerkracht. Als een telefoon toch mee moet naar school, staat deze uit en wordt opgeborgen bij de leerkracht in een la/kast. De telefoons mogen weer gebruikt worden buiten het hek van de school.
- Kinderen maken gebruik van schoolsoftware en niet van chatprogramma's tijdens schooltijd.
- We adviseren kinderen om printscreens te maken, als er sprake is van digitaal pesten
- We verwachten dat ouders de verantwoordelijkheid nemen om met regelmaat te controleren van en/of in gesprek te gaan over de digitale contacten van hun zoon/dochter.
- Ouderavond organiseren met thema social media en hoe ermee om te gaan.